

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OPREMO

Uredništvo in upravitelstvo je v Ljubljani, Gradniška ulica 17/1. — Dopolni se ne vračajo. — Številka pri čakovnem
 časopisu za obseže 515: letna K 120, za pol leta K 95, za četrt leta K 65, mesečne K 20, za tuzemno

Licealna knjižnica,
 Ljubljana

Številka telefona 552.
 in tu teži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 13. decembra 1921.

ŠTEV. 135.

Poštna uprava bojkotira trgovski promet.

Gospodarska politika vseh naprednih držav stremi za tem, da izboljšuje promet in z vsemi mogočimi prometnimi olajšavami pospešuje gospodarski razvoj in ekonomski napredek države. Med najvažnejše sestavne dele prometnega sistema spada pošta z vsemi svojimi napravami in sicer vozno pošto, brzovozno, telefonom in pošto hranilnico, odnosno čekovnim zavodom. Poštna uprava stremi povsod za tem, da čim bolj olajša in v čim večjem obsegu razvije trgovski promet. Pri nas je ravno nasprotno in je birokratizem v poštni upravi dosegel vrhunec. Ogromnemu povišanju telefonskih pristojbin je sledilo povišanje pisemske frankature, takoj nato skrčenje uradnih ur za zimsko dobo in povišanje pristojbin za poštne zavitke. Pri tem pa poštne osebe zahteva od države povišanje plač, pomnožuje se stalež, delajo investicije, posebno v nekaterih pokrajinah, neglede na to, da promet propada in je pošta že davno izgubila svojo javnokoristno funkcijo, ki bi jo imela v prid našega gospodarstva vršiti. Z izgovorom, da nima dovolj kredita za uradne poskale na razpolago, se je kratkoročno skrčilo število uradnih ur za zimsko dobo. Ministrstvo se je postavilo na stališče, ako hočejo interese, da se bo uradovalo tudi pozimi v polnem obsegu, morajo prispevati poštним uradom za drva, premog, razsvetljavo itd. Posnemanja vreden dober vzgled! Kaj, ko bi vpeljali še ostali državni uradi take vrste naravnih dajatev. Medtem pa vidimo razsvetljene poštne urade, kjer se v dobro zakurjenih prostorih pri zaprtih vratih greje poštne osebe ob času, ko bi imel biti poštni urad odprt.

Pristojbino za poštne pakete se je dvignilo na 20 kron, za do 5 kg zavitke in 40 kron za 5—10 kg zavoje. Razen tega zahteva pošta še, da se vsak zavitek zavije v platno, ki stane danes tudi lep denar. Posledica teh pristojbin je bila, da je prejšnji poštne-paketni promet popolnoma propadel, posebno v bližnjem okolišju. Vsakemu trgovcu bolj konvenira iti osebno po blago v mesto k grosistu ali tovarnar-

ju, kakor pa si ga dati pošiljati po pošti. Ako vzame ob taki priliki, kjer si lahko osebno izbere blago in dogovori z dobaviteljem par zavitkov po 5 kg, ima mnogokrat plačane potne stroške, obenem pa ima vsaj blago sigurno in takoj doma, ker si ga je prinesel sam. Radi tega je osebni promet na železnicaх ogromno narasel in je po zadnji statistiki že močno presegel mirodobno frekvenco.

V nekaterih krajih so prevzeli oskrbovanje poštnopaketnega prometa upokojeni železničarji, ki uživajo ugodnost proste odnosno režijske vožnje in za nizko odškodnino drage volje oskrbijo vsa pota.

Radi odprave znižane krajevne pisemske pristojbine, se večjim uradom in podjetjem izplača, da imajo slugo za dostavljanje, ker je cenejše, hitrejše in sigurnejše kot pa pri oddaji na pošto. Iz nekaterih krajev donajajo železničarke kot »potovke« pisma v Ljubljano.

Poštno upravo samoumevno ničesar ne briga, ali promet vsled njenih blaznih pristojbin trpi. Ona nima nobene prometne statistike in vsa njena uprava stremi za tem, kolikor mogoče se razbremeniti od dela. V mestih po deželi se je pred vojno dostavljajo pošto v vsakem vlaku, sedaj isto osebo dostavlja samo enkrat na dan.

Enako je s poštočekovnim prometom. Že leto dni se borimo zaman, da bi se tu napravil red, da bi se začele imetnikom računov obrestovati vloge. Vse tozadevne spomenice gospodarskih organizacij meče ministrstvo v koš. Kakor znano, ima čekovni urad en del svojega premoženja naloženega v 7% državnem posojilu, drugi del pa pri bankah na visoko obrestno mero. Pa od vseh teh dohodkov nimajo interese ničesar, vse komaj zadostuje pri sedanjem gospodarenju, da se krijejo upravni stroški. Kam naj vodi ta režim? Ali res ni nikjer moči, ki bi tu napravila enkrat red?

Posebno so prizadeti vsled skrčenja uradnih ur na 6 oziroma 4 ure namesto osem normalnih ur abonenti telefonskih postaj na deželi. Plačevati morajo isto naročnino kakor abonenti v Ljubljani, ki imajo vsaj veliko lokalno mrežo na razpolago, medtem

ko so deželni abonenti navezani skoro izključno na medkrajevni promet, katerega morajo še posebej plačevati. Vsled skrčenih uradnih ur ne dobijo med dopoldnevom, ko je promet iz glavnih centrov najjačji na deželi, skoro nobenih zvez, popoldan pa je pošta zaprta in tako jim stoji draga telefonska naprava popolnoma neuporabna. Poštna uprava je za vse prošnje gluha, za stvarne razloge nedostopna in odgovarja stereotipno, da vsled visokih izdatkov za osebo in material ne more znižati pristojbin.

Tako poštno gospodarstvo ovira in ubija sistematično naše trgovske zveze in promet in čas bi bil, da bi se začeli naši politiki, posebno oni, ki pobijajo draginjo, zanimati za našo poštno upravo.

M. E. Lajovic.

Kako naj preračuna službodajalec odbitljive davke za svoje uslužbence.

V člankih trgovskega lista št. 99 in naprej pod gorenjim naslovom ter pod naslovom: »Davčno jamstvo delodajalcev glede dohodnine in plačarine«, v št. 94a in 95 se je o tem vprašanju razpravljalo zelo temeljito in obširno. Vsi ti članki pa ne tvorijo tistega, kar splošno naobražen trgovec rabi, to je kratkega in preglednega dela. Vsled tega dejstva in na prošnjo nekaterih svojih tovarišev sem se odločil objaviti tabelo, katero sem priredil sam za svoj obrat, kar z ozirom na praktičnost in preglednost storim.

K obema zgoraj omenjenima člankoma in v popolno razjasnenje je potrebno, da ponovim, oziroma obrazložim posamezne stavke.

Kot podlaga odtegnitvi davkov služi pri nastavljenih, katerim med letom ni bila plača spremenjena oni davek, kateri je bil nastavljen predpisan za leto 1920. Ti slučajji pa so letos a priori izključeni, ker je socialno čuvstvanje in draginja moralnično zahtevala od vseh delodajalcev povišanje plač vsem svojim nastavljenjem. Izza dne 1. julija je

torej delodajalcu odtegniti na podlagi izplačilnega lista oziroma blagajne delojemalcu dohodnina, ki se izračuna na celo leto. Pri vsakem povišanju pa se mora upoštevati prejšnje izplačane zneske in za ostali del leta s povišanjem preračunanih skupnih dohodkov. Ravno v sedanji dobi, ko je plača takorekoč od meseca do meseca drugačna je davčna tabela neprimerne važnosti in more zaščititi delodajalca od eventualno velikih izgub.

V splošnem se podcenjuje naredba finančnega ministrstva, kar je pa popolnoma proti interesom delodajalca. Delodajalec jamči za vse davke, ki jih imajo plačati njegovi nastavljeneci ne glede na to, ali so v dobi, ko se jim davek predpiše še pri njemu zaposleni, ali pa se nahajajo v drugem podjetju, drugi državi, ali so celo umrli. Pri natančnem pregledu tabele se vsakdo lahko uveri, da so davki precej visoki in bi mogli povzročiti delodajalcem veliko škodo. To v splošnem.

Tabela sama na sebi ne rabi pravzaprav nikakšnih navodil, ker so davčne podlage pri vseh vrstah davka navedene. Eno točko pa moram prav posebno poudariti in sicer k rubriki VIII. V splošnem prevladuje mnenje, da je za odmero občinske doklade merodajna občina, v kateri se nahaja obrat, oziroma delodajalec, vendar je to popolnoma napačno. Občinske doklade so med občinami tako različne, da bi n. pr. delodajalec, katerega obrat se nahaja v Ljubljani, njegovi delojemalci pa stanujejo v Mostah, doplačal na občinskih dokladah 15%, v slučaju, da delojemalci ni več v njegovi službi in bi davčna oblast od njega ne mogla izterjati davka.

Važno je tudi oddajanje teh dohodnin davčnemu uradu. Vse dohodnine, odtegnjene delojemalcem, zapadejo 15. marca, oziroma junija, septembra in decembra in ima davčni urad na pravočasno oddajo eksekucijsko pravico ter pravico do zamudnih obresti. Treba je torej do naznačenih rokov sestaviti seznam, poimensko navesti delojemalce ter zanje uplačati davek, katere zneske vknjiži davčni urad v dobro računu

Kronika razvoja hranilnic.

Sestavil: I. Mohorič.

(Nadaljevanje.)

S čekom je dobil poštnohranilni urad izredno mobilnost, ki reagira tudi na hranilni promet, da je enostranost nalaganja hranilnih vlog manj občutna. Za čekovni promet so določene sledeče možnosti fruktifikacije:

- nakup salinskih listov;
- vloge na tekoči račun pri banknih zavodih;
- lombardni posel razen reportnega;
- diskontiranje kuponov pripustnih efektov in lozov;
- diskontiranje menjic, ki so bile diskontirane pri kaki banki, hranilnici ali kreditni zadrugi;
- nakup državnih zadolžnic, zastavnih pisem in priorit. obligacij.

Ob petindvajsetletnici avstrijskega čekovnega urada so bile omenjene vrste porazdeljene na sledeči način:

- kontokorentne vloge, lombard in reeskont 162 milijonov kron;
- salinski listi 23 milijonov kron;
- državne rente, imenska vrednost 62 milijonov kron;
- ostali vrednostni papirji brezdvomne bonitete 120 milijonov kron.

Poseben rezervni fond čekovnega prometa pa je dosegel z letom 1910 18.231.907 kron. Pregled razvoja vlog čekovnega prometa nudi poseben statističen izkaz. Čistega dobička je leta 1906 donesel čekovni promet 6.065.198 kron.

Pričetemu delu privatne in javne iniciative na polju žirovega prometa leta 1883, ko so skoro istočasno s poštno hranilnico tudi splošna depozitna banka, c. kr. privil. Länbank in Wiener Bank Verein zasnovale svoje oddelke za krožni odračun, je zakon z l. 1906 dal potrebno prožnost, da postaja vedno bolj bistvena potreba vseh prometnih institucij in krogov. Da bi se čekovni račun bolj razširil, je bila določena osnovna vloga zanj na 100 kron, s 2% obrestovanjem. Ček je dobil iste privilegije kot hranilni pro-

met. Od leta 1884 se je razvil polagoma tudi odračunski promet, katerega se udeležuje 98% vseh lastnikov čekovnih računov. Poštno hranilnemu uradu pa so razen težke uprave osrednje notranje službe, kjer je posamezne dni promet v čekovnem prometu narasel na 300.000 postojank, preostale še važne naloge, organizirati promet z državnimi blagajnam, z avstro-ogrsko banko, z ogrsko poštno hranilnico, mednarodni kontinentalni čekovni promet ter skrb za filijalno mrežo v Orientu in na Levantu in konečno zveza z številnimi kolonijami avstrijskih izseljencev v tujini, posebno v Ameriki.

Glede izvrševalne metode prometa poštne hranilnice z državnimi blagajnam, je še vladala splošna negotovost, ko je kamniško glavarstvo leta 1885 kot prvi državni urad v Avstriji pristopilo k poštne čekovnemu prometu. Temu vzgledu so kmalu sledile druge velike organizacije, še istega leta je pristopilo rudniško ravnateljstvo v Příbramu in splošno ravnateljstvo državnih železnic. Po prvih poskusih se je začel po letu 1895 pro-

met z vsemi državnimi uradi rapidno razširjati. Po vrsti se je začel v resorstu finančne uprave, ko so pristopile k čekovnemu prometu osrednja državna blagajna na Dunaju, blagajna taksnega urada na Dunaju in vsi davčni uradi. Iz drugih resortov so pristopili vsi sodnijski uradi in večina vojaških blagajn, konečno še centralni uradi monopolne režije in državni šolski zavodi. Uspeh razvoja je bil, da so se vsi državni uradi z intenzivnejšim prometom udeležili čekovnega prometa in imeli že l. 1907 2148 čekovnih računov. Prvotno se je promet omejeval skoro samo za posredovanje vplačil med občinstvom in državnimi blagajnam in državni računi so se nakazovali dalje na višje inštanice, pozneje se je l. 1907 in 1908 organiziralo tudi izplačevanje. Obseg prometa kažejo nekoliko sledeče številke. Leta 1907 je bilo samo na davkih vplačano na položnice državnih davčnih uradov okroglo 210 milijonov kron in samo na Nižje Avstrijskem se je mesečno izplačevalo okroglo 22.000 penzij potom čekov poštne hranilnice.

(Dalje prih.)

I. Celokupni letni dohodki (z dokladami vred)		II. Obdavčljivi znesek		III. Samska doklada			IV. Vojna doklada			V. Davčnoppravna dohodnina			VI. Plačarina		VII. Enotni državni pribitek		VIII. Avtonomne (občinske) doklade		IX. Invalidski davek			X. Celokupni letni davek			
pod-laga	a, b in c	podlaga	a, b in c	pod-laga	a	b	c	podlaga	a	b	c	podlaga	a	b	c	pod-laga	a, b in c	podlaga	a	b	c	pod-laga	a	b	c
K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V	K	V

Prejemki do vseh K 20 000 — letno so davka popolnoma prosti

22000	50%	11000	273	40	95	27	30	94	19	90	09	81	90	408	14	390	39	354	90	320	588	260	546	96	48	48	504	14	438	39	402	90
24000	50%	12000	309	46	35	30	90	106	61	101	97	92	70	461	96	441	87	401	70	340	616	572	546	96	48	48	557	96	537	87	497	70
26000	50%	13000	348	52	20	34	80	120	06	114	84	104	40	520	26	497	64	452	40	360	672	624	546	96	48	48	616	96	593	64	548	40
28000	50%	14000	387	58	05	38	70	133	52	121	71	116	10	578	57	547	41	503	10	380	700	700	546	96	48	48	674	57	643	41	599	10
30000	50%	15000	428	65	20	42	80	142	62	134	78	149	80	665	82	635	58	577	80	400	800	800	546	96	48	48	761	82	731	58	673	80
32000	60%	16000	469	70	35	46	90	152	77	148	57	164	15	728	12	696	47	633	15	420	900	900	546	96	48	48	824	12	792	47	729	15
36000	60%	17000	510	76	50	51	—	162	80	156	35	178	50	791	78	757	35	688	50	440	1000	1000	546	96	48	48	887	78	853	35	784	50
40000	60%	18000	552	82	80	55	20	172	18	166	35	193	20	856	98	819	72	745	20	460	1100	1100	546	96	48	48	1004	98	967	72	841	20
45000	60%	19000	597	89	55	59	70	182	29	176	85	208	95	926	84	886	55	805	95	480	1200	1200	546	96	48	48	1074	84	1034	55	953	95
50000	70%	20000	643	96	45	64	30	192	40	180	64	225	05	998	26	954	26	868	05	500	1300	1300	546	96	48	48	1146	26	1102	86	1016	05
55000	70%	22000	706	105	90	70	60	202	50	184	76	242	05	1036	66	1027	22	988	40	520	1400	1400	546	96	48	48	1284	66	1255	24	1136	40
60000	70%	24000	793	118	95	79	30	212	78	192	92	267	20	1136	82	1087	22	1110	20	540	1500	1500	546	96	48	48	1426	46	1364	44	1240	40
62500	80%	26000	886	132	90	88	60	222	88	200	84	287	40	1163	82	1119	22	1110	20	560	1600	1600	546	96	48	48	1506	82	1418	10	1310	20
65000	80%	28000	978	146	70	97	80	232	96	208	84	304	40	1185	89	1168	25	1152	95	580	1700	1700	546	96	48	48	1630	82	1559	91	1418	10
70000	"	30000	1071	160	65	107	10	242	04	216	15	319	50	1185	89	1168	25	1152	95	600	1800	1800	546	96	48	48	1785	89	1864	56	1695	05
75000	"	32000	1169	175	35	116	90	252	12	220	15	336	05	1185	89	1168	25	1152	95	620	1900	1900	546	96	48	48	1949	91	1990	50	1849	50
80000	"	34000	1267	190	05	126	70	262	20	228	58	352	05	1185	89	1168	25	1152	95	640	2000	2000	546	96	48	48	2090	55	2047	50	1990	50
85000	90%	36000	1365	204	75	136	50	272	28	236	63	368	50	1185	89	1168	25	1152	95	660	2100	2100	546	96	48	48	2234	63	2194	50	2047	50
90000	90%	38000	1463	219	45	146	30	282	36	240	68	384	50	1185	89	1168	25	1152	95	680	2200	2200	546	96	48	48	2378	68	2247	50	2090	50
95000	90%	40000	1561	234	15	156	10	292	44	244	78	400	50	1185	89	1168	25	1152	95	700	2300	2300	546	96	48	48	2523	78	2300	50	2142	50
100000	90%	42000	1659	250	00	165	00	304	52	248	88	416	50	1185	89	1168	25	1152	95	720	2400	2400	546	96	48	48	2669	88	2353	50	2194	50
101000	100%	44000	1757	265	75	175	50	316	76	252	96	432	50	1185	89	1168	25	1152	95	740	2500	2500	546	96	48	48	2816	96	2407	50	2247	50
		46000	1855	280	50	185	00	328	00	256	04	448	50	1185	89	1168	25	1152	95	760	2600	2600	546	96	48	48	2964	04	2460	50	2300	50
		48000	1953	295	25	195	50	340	28	260	16	464	50	1185	89	1168	25	1152	95	780	2700	2700	546	96	48	48	3112	16	2514	50	2353	50
		50000	2051	310	00	205	00	352	52	264	32	480	50	1185	89	1168	25	1152	95	800	2800	2800	546	96	48	48	3260	32	2568	50	2407	50
		52000	2106	315	90	210	60	364	00	268	04	496	50	1185	89	1168	25	1152	95	820	2900	2900	546	96	48	48	3408	04	2622	50	2460	50
		54000	2161	320	80	216	30	376	72	272	16	512	50	1185	89	1168	25	1152	95	840	3000	3000	546	96	48	48	3556	16	2676	50	2514	50
		56000	2217	325	70	221	00	388	44	276	32	528	50	1185	89	1168	25	1152	95	860	3100	3100	546	96	48	48	3704	32	2730	50	2568	50
		58000	2273	330	60	227	00	400	16	280	48	544	50	1185	89	1168	25	1152	95	880	3200	3200	546	96	48	48	3852	48	2784	50	2622	50
		60000	2329	335	50	232	00	412	20	284	64	560	50	1185	89	1168	25	1152	95	900	3300	3300	546	96	48	48	3999	60	2838	50	2676	50
		62500	2385	340	40	238	50	424	44	288	80	576	50	1185	89	1168	25	1152	95	920	3400	3400	546	96	48	48	4146	80	2892	50	2730	50
		65000	2441	345	30	244	00	436	68	292	96	592	50	1185	89	1168	25	1152	95	940	3500	3500	546	96	48	48	4293	96	2946	50	2784	50
		67500	2497	350	20	249	00	448	92	296	12	608	50	1185	89	1168	25	1152	95	960	3600	3600	546	96	48	48	4440	12	3000	50	2838	50
		70000	2553	355	10	255	00	460	16	300	28	624	50	1185	89	1168	25	1152	95	980	3700	3700	546	96	48	48	4587	28	3054	50	2892	50
		72500	2609	360	00	260	00	472	40	304	44	640	50	1185	89	1168	25	1152	95	1000	3800	3800	546	96	48	48	4734	44	3108	50	2946	50
		75000	2665	365	00	266	00	484	64	308	60	656	50	1185	89	1168	25	1152	95	1020	3900	3900	546	96	48	48	4881	60	3162	50	3000	50
		77500	2721	370	00	272	00	496	88	312	76	672	50	1185	89	1168	25	1152	95	1040	4000	4000	546	96	48	48	5028	76	3216	50	3054	50
		80000	2777	375	00	277	00	508	112	316	92	688	50	1185	89	1168	25	1152	95	1060	4100	4100	546	96	48	48	5175	92	3270	50	3108	50
		82500	2833	380	00	283	00	520	136	320	08	704	50	1185	89	1168	25	1152	95	1080	4200	4200	546	96	48	48	5322	08	3324	50	3162	50
		85000	2889	385	00	288	00	532	160	324	24	720	50	1185	89	1168	25	1152	95</													

delodajalca. Pri odmeri davka na podlagi obvestila, danega davčni administraciji, obremeni davčni urad zopet račun delodajalca ter obvesti tako delodajalca kakor delojemalca, koliko znaša njegov davek in se eventualni primanjkljaj doplača oz. ir. preveč plačani znesek prenese v dobro za prihodnje davčno leto. To dejstvo je za delodajalce zelo neprijetno, ker se na ta način zmeša vse mogoče na njegovem računu in je kontrola oziroma pregled jako težaven. Ravno to pa, da se ne more do pičice natančno plačevati davkov je zopet neka olajšava, ker se eventualna pomota v računski dobi lahko popravi.

V kolikor sem poučen, predstojča tabela ne bo imela trajne vrednosti v uporabi za celokupni letni davek, ker baje namerava finančno ministrstvo vpeljati še k tem davkom nekakšno odstotno zvišanje, kar sicer na tabelo v celoti ne bo imelo vpliva, ampak se samo končni znesek za tiste določene odstotke zviša.

Carinska skladišča v Ljubljani in na Teznu.

Med letom je medministrska komisija pregledala naše carinarnice in odredila, da se mora v Ljubljani postaviti veliko carinsko skladišče in poslopje za carinske urade. Rok za zgradbo nove carinarnice se je določil do 1. februarja t. l. Sedaj pa je poteklo celo leto z izredno ugodno in dolgo stavbeno sezono, toda Ljubljana je po treh letih še vedno brez carinskega poslopja. Naši trgovci se morajo še vedno tlačiti v luknjah starega tovarnega skladišča, ki je začasno nakazano carinarnici kot poslovni prostor. V teh prostorih se ne more vršiti promet v onem redu, pregledu in na način, kakor bi bilo v interesu našega trgovskega razvoja. Ljubljansko trgovstvo je dovolj časa in z veliko prizanesljivostjo prenašalo te nevdružne razmere in trpelo mirno vse muke carinskega poslovanja v provizornem skladišču. In ravno vsled te potrpežljivosti se je zavlekla cela zadeva za eno celo leto in smo danes tam, kjer smo bili pred letom. Enako je z vprašanjem carinske ekspozičure na Teznu pri Mariboru. Stranke, katerim deponira južna železnica blago na tezenskem predkolodvoru, morajo plačati za zacarinjenje vsake pošiljave carinikom nad 100 dinarjev dijet, ker je predkolodvor 2,3 km oddaljen od glavnega kolodvora. Ker se na Teznu dnevno deponira več vlakov tovornega blaga, morajo interesenti plačevati ogromne svote carinikom na dnevnicah in dijetah, da pridejo iz Maribora na Tezno carinisti blago. Račli tega se je že davno sklenilo, da se zgradi na Teznu potrebna stavba, za carinsko ekspozičuro. Sedaj je minilo leto in sklep je še vedno le trden sklep, ekspozičure pa ni nikjer, trgovski promet trpi naprej škodo in stranke morajo nositi nepotrebne stroške. Nočemo raziskovati, na kateri strani leži večja krivda, da južna železnica ni zgradila omenjenih davno ji predpisanih stavb, pozivamo pa vse merodajne činitelje, predvsem ministrstvo trgovine in industrije v Ljubljani, da napravi temu zavlačevanju enkrat energičen konec.

Gospodarski odnošaji v Albaniji.

Sodeč po vesteh zunanje preše, je albansko vprašanje že likvidirano. Velike debate, vsa sporna vprašanja, s kojimi so se posebno italijanski listi tako intenzivno bavili, vse je hkratu nehalo. Zares se zdi, da je diplomacija z rešitvijo albanskega vprašanja že na čistem. Pri nas, sosedih te države, pa ne vlada tak optimizem. Vprašanje je, ali se da albanski problem sploh rešiti, ali ni to enigma, pred katerim so vse diplomatske akcije brezuspešne? Toda naša naloga ni, da bi razpravljali o tem vprašanju; danes hočemo vpogledati v gospodarske razmere te dežele, o katerih smo v teku tako dolgih debat, komaj kaj slišali, ki so pa za nas največje važnosti.

Od vseh Albancev, kojih štejemo danes okoli poldrug milijon, živi približno 860.000 v sedanji samostojni Albaniji, drugi spadajo deloma pod našo državo, deloma pa pod Grško. V severnem goratem delu Albanije prebivajo Miriditi, s kojimi smo se v zadnjem času tako dobro seznanili, kajti oni so bili vedno na čelu vstaj proti tiranski vladi. S svojim neuklonljivim nastopom so dosegli skoro neverjeten uspeh, da se je napotila v Tirano medzavezniška komisija, da bi na licu mesta proučevala utemeljenost njih zahtev. Vodja tega plemena je naslednik znamenitega miridskega vodje Prenk Bib Dode, o katerem se je med svetovno vojno povsod toliko govorilo. Miriditi so katoliške vere, ki pa tvori le manjšino. Večina Albancev pripada mohamedanski veri, a južni del Albanije je pravoslaven. Razlika v veri je ponajveč tudi izvor neprestanih medsebojnih krvavih spopadov.

Albanija ima južno, jako milo podnebje, ki je slično onemu, kakor ga imajo italijanske pokrajine, ležeče na isti širinski stopinji. Pokrajina sama je pa gorata, kamenita, nerodovitna. Najboljše razmere so pač v ravnini, ob obrežju, kjer je zemlja izredno rodovitna. Tam so dani vsi naravni pogoji za uspešen razvoj kmetijstva. Zito, koruza, riž, bombaž, vino in sadje uspeva izobno. Da bi prebivalstvo le umelo racionalno gospodariti, bi celo nam ne bilo treba uvažati južnega sadja iz Italije. Kmetijstvo stoji v Albaniji na jako nizki stopinji. Pridela se le to, kar je za življenje domačih neobhodno potrebno in še tega ne dovolj, kajti Albanci so primorani uvažati celo moko. — Vzroki za ta nenaraven pojav leže v tem, da se zemlja vsled brezbriznosti in malomarnosti prebivalcev skoro za dve tretjini ne obdeluje. Tudi olja bi se zamoglo producirati v znatni množini. Treba bi le bilo ustanoviti moderne zavode. Način, po katerem se še sedaj izdeluje olje, je jako primitiven in je vsled tega albansko olje v evropski kuhinji skoro neuporabljivo. Neglede na to, se izvažajo mnogo oliv in olivnega olja, ter tvori ta pridelek skoro polovico vsega izvoza. Izvažajo se pa tudi kože in volna, kajti živinoreja je mogoče edini posel, ki odgovarja značaju in naravi Albanca, čeprav se tudi v tej panogi ni povspel prav nič čez najbolj primitivno stopinjo.

Gozdov nahajamo v Albaniji v splošnem jako malo. Gorovje, posebno ono, ki leži ob bregu, je bilo v prejšnjih časih pokrito z bogatimi gozdovi, ki so dajali izobren stavbeni les. Mornarice mnogih držav, Turčija in celo Egipt, so dobavljali les iz Albanije. Vsled nerazumnega gospodarstva se je vse brezobzirno posekalo in danes je albansko gorovje golo, opustošeno. V severnem delu, kakor tudi v osrčju Albanije, najdemo še nekaj gozdov, ki so pa vsled pomanjkanja komunikacij skoro nedostopni in se ne dajo izkoriščati.

Kakor sta kmetijstvo in živinoreja, tako je tudi albanska trgovina v jako žalostnem stanju. Albanija je bila vsled njene lege, posebno vsled blizosti z Italijo naravna posredovalka med Italijo in Balkanom. To vlogo je igrala faktično že v starem veku. Kakor nas uči rimska zgodovina, je vodila velika trgovinska cesta Via Egustia iz Drača čez celo Albanijo v Solun. Vsled nezdravih razmer v deželi je postalo potovanje po tej poti vedno bolj nevarno in počasi so jo trgovci popolnoma opustili. Največja trgovska središča v Albaniji sta Skander in Drač. Mesto Drač ima jako ugodno geografično lego in bi zamoglo, ako bi se pristanišče restavriralo, ter opremilo z vsemi modernimi napravami, jako dobro uspevati. Naj bo tukaj tudi omenjeno mesto Oroši, glavno mesto Miriditov, rojstni kraj Prenk Bib Dode. Po projektih Miriditov, bi moralo postati to mesto glavno mesto samostojne severoalbanske republike.

Tudi albanska industrija se nahaja takorekoč še v povojih. Imamo pač nekaj parnih mlinov in žag, toda to bi bilo vse. Pri tem pa ima dežela vse naravne predpogoje za uspešen

razvoj industrije. Zgodovina nam poroča, da so že stari Rimljani dobivali tam srebro. Na mnogih mestih najdemo sledove, ki kažejo, da se nahaja v deželi premog, asfalt, žveplo, gips, ter raznovrstne rude. Vsakoletni pridelek oliv je tako velik, da bi se zamoglo spraviti v promet nekaj rafinerij za olje. Tudi bi dalo gojenje bombaža, tobaka in riža ugodno polje za ustvarjanje obširnih industrijskih podjetij, toda ni ljudi, ki bi riskirali vkopati denar v te čudne pokrajine. Čitali smo, da je večja angleška družba vzela v najem neke rudokope v Albaniji, da bi pa začeli z obratom, ali kaj podrobnejšega, se še ni slišalo. Na vsak način nas mora življenje naših sosedov zanimati, in bomo v prihodnje primorani še bolj pazno slediti njihovemu gospodarskemu razvoju.

Davek na poslovni promet.

Ministrstvo za finance je že z razpisom z dne 30./9. 1921 št. 39169 tuk. razglas z dne 21. 10. 1921 št. A. I. 2715/5 v Uradnem listu št. 131 pooblastilo davčna oblastva, da smejo dovoliti pavšalni način obdačitve iz posebnopripravičenih razlogov tudi takim davčnim zavezancem, ki so sicer zavezani voditi knjigo opravljenega prometa po vzorcu »a« tem je dana možnost med drugimi tudi neprotokoliranim trgovcem, da si izposujejo pri pristojnem davčnem oblastvu oprostitev voditi knjigo po vzorcu »a« če to opravičujejo krajevne prilike, okoliščine in razmere obrata ali podjetja samega, pismenost t. j. stopnja izobrazbe davčnega zavezancu.

Kot monopolna predmeta, ki sta oproščena davka na poslovni promet, prideta v Sloveniji v poštev le tobak in saharin, ne pa tudi oni predmeti, za katere se sicer plačuje monopolna taksa, so pa v ostalem predmet proste kupčije in konkurence, kakor n. pr. sol, petrolej, vžigalnice itd. Izkupilo za te vrste blaga je ravno tako zavezano davku na poslovni promet, kakor za blago, za katero se monopolna taksa ne plačuje.

Kreditirane odškodnine izkazujejo posebej le osebe, ki so zavezane voditi knjigo opravljenega prometa po vzorcu A, torej poleg javnega polaganja računov zavezanih podjetij predvsem protokolirane tvrdke, ki so po zakonu itak navezane voditi knjige in s tem tudi račune o prometu, opravljenem na kredit, dočim izkazuje osebe, ki niso protokolirane, odnosno osebe, katerih promet v preteklem letu ni presegal vsote 1. milijona kron tudi kreditirane odškodnine takrat, ko jih prejema v gotovini. Obračun kreditiranih odškodnin se napravi le vsako timestečje in ne vsak dan. Vsak dan se vpisuje v knjigo opravljenega prometa po vzorcu A vrednost dotični dan na kredit prodanega blaga.

Plačilo državnih in samoupravnih trošarinskih davščin se pri davku na poslovni promet upošteva v zmislu gornjega razglašja le enkrat in sicer pri predmetu ali pa kadar pride trošarinski nakladi zavezano blago v področje katerega samoupravnega telesa, ki pobira tako naklado, vendar v obeh primerih, preden pride stvar v promet in le pri onem davčnem zavezancu, ki je trošarino oziroma naklado neposredno plačal in prejel priznanico o plačilu, dočim se nadaljna prevaletev ne vpošteva. Natančna navodila vsebuje v tem oziru že večkrat navedeni razglas.

Po razglasu delegacije ministrstva financ za Slovenijo z dne 2./10. 1921 št. A I 2715/7, ki je priobčen v Uradnem listu št. 131 od 29./10. 1921, je generalna direkcija neposrednih davkov z razpisom z dne 30./9. 1921 št. 39169 odločila, da so kot mali obrtniki oproščeni davka na poslovni promet po čl. 8 št. 12. u. edbe le oni, ki se bavijo z popravili — izdelujejo in pridelujejo blago, pa samo po naročilu, vendar brez pretežnega sodelovanja kapitala (stalnega in obratnega), t. j. če temelji promet v glavnem na delovni moči, odnosno neposrednem uveljevanju obrtniškega znanja in če so predvsem izpolnjeni pogoji glede števila pomočnikov in učencev.

Izvoz in uvoz.

Konzularna visa za izvoz blaga v Italijo odpravljena. Veterinarski oddelek poljedelskega ministrstva razglasuje v Službenih Novinah z dne 9. decembra 1921, da je italijansko ministrstvo notranjih zadev izdalo naredbo, da konzularno vidiranje spričeval o izvoru za pošiljatve mesa iz naše države v Italijo niso več potrebna. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja na ta razglas vse zainteresirane kroge.

Izvoz lesenih izdelkov je dovoljen brez osiguranja valute. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse zainteresirane, da je po razpisu generalne direkcije carin z dne 29. novembra 1921 dovoljen izvoz lesenih izdelkov, kakor pohištva, voz, kuhinjskega orodja in opreme in drugih lesnih izdelkov v inozemstvo brez osiguranja valute.

Nov izvozni kontingent za konje. Gospodarsko-finančni komite ministrov je na svoji seji 5. t. m. sklenil, da se dovoli izvoz 3000 lahkih konj proti plačilu predpisanih taks preko carinarnice, ki jih določi ministrstvo za kmetijstvo. Na podlagi tega sklepa gospodarsko-finančnega komiteja ministrov je ministrstvo za kmetijstvo in vode sklenilo, da se ima odobreni kontingent 3000 lahkih konj izvoziti preko nastopnih carinarnic: preko carinarnice v Gjevgeliji, Bitolju, Gruzju in Mariboru po 500 konj, preko carinarnice v Rakeku pa 1000 konj. Carinarnica je naročeno, da se izvoz konj dopusti v določenem številu od dneva objave te naredbe v »Službenih Novinah« v dveh mesecih po objavi na način, kakor je predpisan v pravilniku za izvoz že prej dovoljenih kontingentov konj.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Ukinjenje občinskih sodišč za pobijanje draginje in maksimiranje cen. »Službene Novine« z dne 8. decembra t. l. prinašajo razpis ministrstva socialne politike na vse pokrajinske uprave, velike župane in okrožne načelnike, da se takoj ukine delovanje sodišč za pobijanje draginje, ker je tretja sekcija zakonodajnega odbora odločila, da se imajo ta sodišča ukiniti in njihove funkcije prenesti na redna sodišča. Trgovska in obrtniška zbornica opozarja vse zainteresirane, da je ta naredba že od 3. decembra t. l. v veljavi.

Povišanje ažijske pri uvoznih carin. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani obvešča zainteresirane, da se na podlagi odloka finančnega ministrstva računa od 10 t. m. pri uvoznih carin in postranskih pristojbinah, ki so določene v zlatu, ako se plačajo v novčanicah, 100 zlatih dinarjev za 600 dinarjev v dinarskih odnosno dinarsko-kronskih novčanicah, to je, da znaša ažija 500%, medtem ko je dosedaj znašal le 400%. Za vsak zlati dinar carinske tarife se torej od 10. decembra naprej računa 24 kron. Novi ažijo se plačuje za vse blago, za katero uvozna carina ni bila plačana do vključno 9. t. m. Povišani ažijo se plačuje samo za uvozne carine in postranske pristojbine, medtem ko ostane 100%ni ažijo za luksuzno blago. (Uradni list št. 11, t. l.) in za monopolno takso neizpremenjen. Za ti dve skupini se računa 1 zlati dinar za 200 dinarjev v novčanicah ali 800 kron. Tudi carinjenje blaga po vrednosti ostane neizpremenjeno in se zanj ne plačuje nikak ažijo.

Industrija

Nova tvornica lesene volne. Osješki lesni veletržec Herman Steiner je osnoval v Osjeku tvornico lesne volne. Dosedaj so morali zainteresirane naročiti lesno volno v inozemstvu. Tvornica je najmoderneje urejena.

Obrt.

Čevljarica sadruga v Radovljici ustanovi z novim letom čevljarški pri krojevalni tečaj, ki se otvori meseca januarja. Prijave sprejema in daje pojasnila vodstvo zadruga v Radovljici.

Denarstvo.

5 dinarski bankovci se vsamejo iz prometa. Narodna banka SHS je v sporazumu s finančnim ministrom sklenila vzeti v teku 3 mesecev iz prometa 5ai-

!! Božične okraske

vse vrste razglednice,
papir, šolske in uradne
potrebščine najceneje

lv. Bahovec, Ljubljana

Sv. Jakoba trg št. 7.

narske (20 kronske) novčance. Sprejemanje in izmenjavo bodo vršile Narodna banka in njene podružnice. Novčance se vzamejo iz pometa, ker je ugotovljeno 12 vrst falzifikatov teh novčanic.

Pogajanja finančnega značaja med Avstrijo in Čehoslovaško so se začela pretečeno soboto v Pragi. Razpravljalo se bo predvsem o vprašanju depozitov, o naznačenju in izdaji predvojnih rent, o medsebojnih terjatvah itd. Na češki strani vodi pogajanja sekcijski načelnik v finančnem ministrstvu dr. Vlasak.

Carina.

Šestkratno zvišanje uvozne carine za železnino. Da se zaščiti domača železna industrija pred tujo konkurenco, je ekonomsko-finančni komitet ministrov odobril šestkratno zvišanje uvozne carine za železnino.

Centralne carinske blagajne. V ministrstvu financ je podpisan pravilnik, na podlagi katerega bodo osnovane centralne carinske blagajne v naši državi. Te blagajne bodo imele nalogo, da vrše kontrolo in pospešujejo carinjenje blaga pri glavnih carinarnicah. Poslovati bodo začele s 1. januarjem t. l. pri sledečih carinarnicah: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Skopje, Podgorica, Dubrovnik, Metković, Split, Baker, Rakek, Novi Sad.

Davki.

Še en davek! V finančnem odboru je prišlo do predloga, da se uvede v

kritje plač in dodatkov za duhovnike poseben cerkveni davek, ki bi se plačeval po konfesijah. Ta davek naj bi pripomogel k zmanjšanju izdatkov posameznih ministrstev.

Promet.

Vlak Zagreb-München. S 15 t. m. bo začel voziti med Zagrebom (preko Karlovca, Ljubljane, Jesenic, Salzburg) in Münchenom nov direkten vlak.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se bo sklenila dne 11. t. m. ob 11. uri dop. pogodba za dobavo mesa za garnizijo Ljubljano za čas od 1. januarja do 30. junija 1922 v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa so v intendanturi v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava ovsa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 16. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ustmena licitacija glede dobave 100.000 kg ovsa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri divizijski intendanturi v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava, prodaja.

Dobava pohištva, raznih instrumentov in utenzilij za laboratorij, perila, zdravil, desinfekcijskih sredstev in aparata za Pasteurjev zavod v Novem Sadu. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. Pismena ofertalna licitacija se vrši 15. t. m. ob 11. dopoldne v pisarni zdravstvenega odseka v Novem Sadu.

Tržna poročila.

Kolonijalno blago.

Kava. Amsterdam: Na tržišču mir. Brazilsko blago stoji čvrsto. Brazilija kakor tudi Indija sta nad evropskim paritetom. Najceneje so Padang in Palembang Robusta. Java Robusta WIB stane loco 31 c. fob. Palembang Robusta, telquel, nov.-dec., 23½ c. cif. Holandija, loko 24% c. Rumena Surinam Liberia 42-43 c. fob.

Trst. Type Rio Ornstein 5-5.20 L. ab Trst, Santos Superior 6.90-7 L. Hamburg: Santos: Extra prime Mk 44.-, prime Mk 42.-, superior Mk 39.-, good Mk 37.-, Regular Mk 33.-, ordinary Mk 31.-, und minimal Mk 29.-, Rio: Wille, Type 4, Mk. 34.50.

Čaj. Hamburg: Indijski Pekoe 46-52, hol. for. ½ kg brez carine: Ceylon Orange Pekoe 76-85 hol. for. po kvaliteti.

Oglašajte v Trgovskem Listu!

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinski in trapistovski
sir, salami, šunka in slanina,
ljutomersko steklenično
vino letnik 1917.

Rogaska
Slatina.

T. MENCINGER
Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tucec pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Trgovci!

Najlepše božično darilo

Jugoslovanski Matici napravite s tem, da kupujete edinole **Adria pečivni prašek in vanilin sladkor** v katere korist se prodaja.

Adria izdelki, Ljubljana.

Veletrgovina

A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko
vodo,

22. Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave

z električnim obratom.

Čeniki na razpolago.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50,000 000 K. - Rezervni zakladi 45,000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Split, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.

Trgovci in kmetijske zadruga pozor!

Umetna Kajnit 15%

gnojila: Kalijeva sol 22-20%
» » 40-42%

oddaja po najnižjih konkurenčnih cenah tvrda

Anton Tonejc in drug, Maribor.

Medić, Rakovec & Zankl, prej:
A. Zankl
sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki Ljubljana.

Telefon: 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolne, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. Linoleum lak za pode.

»MERAKL«. Emajlni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Čeniki se začasno ne razpošiljajo!

Hedžet & Koritnik - Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFABRIKURNA
blagovnica na debelo